

Nr 747

Av herr ⁷Hæggbloom m. fl. i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 96, angående vissa ändringar i lantbruksstyrelsens och lantbruksnämndernas organisation, m. m.

I motioner till 1958 års riksdag (I: 209 och II: 254) yrkades nedsättning av lantbruksnämndernas löneanslag med 800 000 kronor och av omkostnadsanslaget med 300 000 kronor. Såväl jordbruksutskott som riksdag avvisade motionerna, och i riksdagsdebatterna sökte flera talare med stor möda påvisa hur orimlig och ogenomförbar en sådan besparing skulle vara. Med tillfredsställelse konstaterar vi nu att Kungl. Maj:t i proposition nr 96 föreslår besparingar som vad avser löneanslaget till lantbruksnämnderna med 122 400 kronor understiger och vad avser omkostnadsanslaget med ungefär samma belopp överstiger yrkandena i ovannämnda motioner år 1958. Den sammanlagda löne- och omkostnadssumman blir enligt proposition nr 96 14 474 600 kronor och enligt 1958 års motionsyrkande 14 483 900 kronor. Exaktare kan inte gärna motionärer i efterhand få sina önskemål uppfyllda.

I lantbruksstyrelsens förslag om en omorganisation av den fältarbetande personalen vid lantbruksnämnderna ingår bl. a. upprättandet av 45 tjänster såsom assistent i lönegrad Ao 17 (de s. k. distriktsassistentstjänsterna). Av dessa tjänster räknar styrelsen med att 23 ordinarie skall kunna inrättas från början. Departementschefen förordar emellertid inte någon distriktsindelning av vissa lantbruksnämndsområden men säger sig i näraliggande sammanhang inte ha något att erinra emot att 23 assistenter i Ao 15 inrättas för uppgifter med yttre rationalisering inom den nuvarande organisationen. Jämsides med att dessa tjänster inrättas, indrages eller i nödvändig utsträckning överföres på övergångsstat motsvarande antal befattningar som förste instruktör i Ao 13. Enligt vår mening innebär berörda befattningningshavares nu föreslagna arbets- och ansvarighetsförhållanden inte en sådan ändring att tillräckligt starka skäl talar för en uppflyttning från Ao 13 till Ao 15.

Vi vill även starkt betona nödvändigheten av att lantbruksnämndernas lantbruksinstruktörer och hushållningssällskapens jordbruksinstruktörer genom samordning av arbetsuppgifterna inom det gemensamma området utnyttjas effektivt och rationellt. Vi vill inte binda oss för några lösningar i detta avseende men kan samtidigt inte underlåta att framhålla att en väl överlagd indelning och avvägning av instruktörernas arbetsområden borde ge bättre resultat och även medföra lägre resekostnader. Lämpligt synes

vara att de berörda institutionerna inom respektive län gemensamt finge framlägga förslag till besparingsåtgärder i förevarande syfte innan eventuell utredning härom överväges.

I proposition nr 96 har framskyttat uppgifter om att lantbruksstyrelsen i sina ansträngningar att åstadkomma kostnadsbesparingar på personalsidan inom lantbruksnämnderna även har för avsikt att närmare granska de arbetsmetoder, som tillämpas av nämndernas kamreraravdelningar, för att därigenom kunna taga ställning till personalbehovet inom denna verksamhetsdel av nämnderna. Enligt vår uppfattning och som även framhållits i remissyttranden är det av utomordentlig vikt att denna utredning bedrivs så skyndsamt att förslag kan framläggas i lantbruksstyrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1961/62. Utredningen bör jämväl närmare överväga den i 1958 års besparingsutredning väckta frågan om gemensam kameral organisation för lantbruksnämnderna, hushållningssällskapen och skogsvårdsstyrelserna.

Det är tacknämligt att departementschefen fått upp ögonen för det sedan länge uppenbara förhållandet, att lantbruksnämndernas organisation i relation till arbetsuppgifterna varit överdimensionerad samt att organisationen tillåtits växa utöver proportioner, som kunnat anses såsom rimliga. För budgetåret 1948/49 anvisades till löner och omkostnader 6 850 000 kronor; för budgetåret 1958/59 hade samma anslag ökat till 15 583 500 kronor utan att ramen för rationaliseringsbidrag och lån vidgats. Den redovisning av antalet ärenden inom vissa ärendegrupper, som i proposition nr 96 lämnas för lantbruksnämnderna i tre län, ger också intryck av hur fåtaliga de fastighetsförvärv och fastighetsförsäljningar i verkligheten varit varmed lantbruksnämnderna befrämjat den yttre rationaliseringen. Det har i vissa fall inte rört sig om ett ärende per månad. Genomgående visar även redovisningen en avsevärd minskning från 1957 till 1958 av antalet rekviderade förrättningar som berör den inre rationaliseringsverksamheten.

Den av Kungl. Maj:t påkallade minskningen av lantbruksnämndernas organisation är därför i hög grad motiverad och ett steg i rätt riktning, men den utgör enligt vår mening ingen slutgiltig lösning av den statliga medverkan till jordbrukets rationalisering. En tillfredsställande lösning av detta problem bör enligt vår uppfattning sökas efter riktlinjen som innebär att den inre rationaliseringen återföres till hushållningssällskapen. Det nära samband som råder mellan inre rationalisering och driftrationalisering, vilken senare bedrivs i hushållningssällskapens regi, talar av naturliga skäl för att så borde ske. Enligt propositionens förslag skall lantbruksingenjörsvarddelningarna avföras från lantbruksnämnderna. Efter det att denna omorganisation är genomförd synes lantbruksnämndernas återstående arbetsuppgifter vad avser inre rationalisering inte omfatta andra än sådana som före 1948 omhänderhades av hushållningssällskapen.

Den yttre rationaliseringens överförande från lantbruksnämnderna till lantmäteriet borde ha blivit föremål för närmare överväganden än som nu sker i propositionen. Riksdagens revisorer har i gjorda uttalanden understrukit möjligheten att härigenom förenkla och förbilliga ärendenas handläggning. De rationiseringsåtgärder som består i uppdelning av fastigheter på flera brukningsdelar kräver alltid lantmäteriförrättning. De rationaliseringsåtgärder, som består i sammanköp av hela fastigheter och som inte kräver lantmäteriförrättning, borde enligt vår mening kunna få ske utan tidsödande granskning från lantbruksnämndernas sida.

Den av förra årets riksdag beslutade nya målsättningen för rationaliseringsverksamheten kräver för sitt förverkligande att lantbruksnämnderna måste bortse från vissa bestämmelser i nuvarande jordförvärvslag. Vissa lantbruksnämnder torde också ha insett detta förhållande och plägar i samband med jordbrukares jordförvärv för rationaliseringsändamål underkasta ärendena endast en mera formell granskning, med resultat att arbetsbördan avsevärt lättats. Såväl härigenom som genom fortsatt uppmjukning av jordlagarna fram till jordförvärvslagens upphävande banas vägen för ett överförande av lantbruksnämndernas samtliga nuvarande uppgifter till andra organ. Vi anser att riksdagen hos Kungl. Maj:t bör anhålla om utredning i syfte att snarast förverkliga detta mål.

Redan den minskning av lantbruksnämndernas arbetsbörda som i nuvarande situation kan uppnås med klok planläggning bör möjliggöra större omedelbara besparingar än Kungl. Maj:t föreslagit. Med anledning härav kan lantbruksnämndernas löneanslag nedsättas med 500 000 kronor och omkostnadsanslaget med 100 000 kronor.

Med stöd av vad ovan framförts får vi hemställa,
att riksdagen måtte

- 1) avslå Kungl. Maj:ts förslag att assistenter i Ao 15 inrättas för uppgifter med yttre rationalisering;
- 2) å riksstaten för budgetåret 1960/61 under nionde huvudtiteln anvisa
 - a) till *Lantbruksnämnderna*: *Avlöningar* ett förslagsanslag av 11 202 500 kronor;
 - b) till *Lantbruksnämnderna*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 2 172 100 kronor; samt
- 3) hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning i syfte att

snarast överföra lantbruksnämndernas arbetsuppgifter till andra organ.

Stockholm den 1 april 1960

Einar Hæggbloom

Jöns Nilsson
i Bästekille

Rolf Eliasson

Tage Magnusson
i Borås

Märta Boman

Carl Östlund

Carl Eric Hedin

Sven Svensson
i Krokstorp

Nr 748

Av herr Nilsson i Tvärälund m. fl., i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 102, angående ändrad organisation av Aktiebolaget Industrikredit.*

(Lika lydande med motion nr 605 i Första kammaren)

Stockholm den 1 april 1960

Jan-Ivan Nilsson
i Tvärälund

Fridolf Jansson
i Benestad

Rune Gustavsson
i Alvesta